

Kifosztás büntette esetén elválhat a sértett és a passzív alany személye. A gyermekkorútól pénzt tartalmazó pénztárca elvétele tehát alkalmas lehet a bűncselekmény minősített esete megállapítására abban az esetben is, ha a pénztárca és a pénz nem a gyermek, hanem az édesanyja tulajdona volt [1978. évi IV. tv. 322. § (1) bek. c) pont].

- [1] Az elsőfokú bíróság a vádlottat lopás vétségében [1978. évi IV. tv. 316. § (1) bek., (2) bek. e) pont] mondta ki bűnösnek, mely miatt 300 óra, fizikai munkakörben letöltendő közérdekű munka büntetésre ítélte.
- [2] Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, anyagi jogszabálysértés, téves minősítés miatt, továbbá a büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést. Ennek indoklásában utalt arra, hogy a kifosztás büntettének valamennyi tényállási eleme megvalósult, az pedig irreleváns, hogy a tárca kinek a tulajdonát képezte. Mindennek alapján a vádlott kifosztás büntetében, okirattal visszaélés vétségében és készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségében történő bűnösségének megállapítását és a kiszabott büntetés súlyosítását látta indokoltnak.
- [3] A főügyészség átiratában az ügyészi fellebbezést részben módosított tartalommal tartotta fenn. A jogi minősítés tekintetében a kerületi ügyész által kifejtettekkel egyetértve utalt arra, hogy a kifosztás valamennyi tényállási eleme megvalósult. Figyelemmel azonban arra, hogy a pénztárcában tartott okiratok a bankkártya kivételével előkerültek, a kifosztás mellett kizárólag a Btk. 393. § (1) bekezdés a) pontja szerinti készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétsége állapítható meg. Mivel a vádlott szándéka az okiratok megszerzésére nem terjedt ki, azoktól rögtön megszabadult, nincs lehetőség a Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontja szerinti okirattal visszaélés vétsége megállapításának. További súlyosító körülményként kell értékelni a gátlástalan elkövetést és az előéleti adatokból kitűnő bűnözői életmódot. Mindennek alapján a főügyészség a Btk. alkalmazásával a vádlott kifosztás büntetében és készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségében való bűnösségének megállapítását, a büntetés szabadságvesztésre és közügyektől eltiltásra súlyosítását, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [4] A másodfokú bíróság az ügyet a Be. 361. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.
- [5] A nyilvános ülésen a védő hangsúlyozta, hogy a sértett az édesanyja volt, ezért kifosztásról nem lehet szó. Ezen túlmenően álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bűnösségi

körülmények megfelelő értékelésével szabta ki a büntetést, mely kellő visszatartó erővel bír. Mindezek alapján a védő az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

- [6] A másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezést és főügyészi indítványban foglaltakat döntőrészt megalapozottnak találta.
- [7] Az elsőfokú bíróság által megállapított – másodfokú eljárásban nem vitatott – tényállás a Be. 351. § (2) bekezdése szerinti hibáktól és hiányosságoktól mentes, ekként a Be. 351. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásnak is alapját képezte.
- [8] A megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság helyes következtetést vont a vádlotti bűnösségre, a bűncselekmény jogi minősítése azonban téves. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a vádlott, kihasználva a sértett figyelmetlenségét, a sértett által gyermeke kezébe adott, okiratokat és bankkártyát is tartalmazó pénztárcát tulajdonította el. Az elsőfokú bíróság indokolásából megállapíthatóan a kifosztás büntetetté azért nem látta megállapíthatónak, mert a konkrét ügyben nem a kiskorú gyermek volt a pénztárca és az abban lévő pénzösszeg tulajdonosa. Utalt arra, hogy a pénztárca sértett általi odaadása nem tekinthető magánjogi értelemben vett rábízásnak, őrzésre átadásnak, vagy más birtoklással összefüggő cselekménynek.
- [9] Az elsőbírói indokok annyiban helyesek, hogy a kifosztás és lopás elkövetési magatartása a jogtalan elvétel körében egyezik, az alapvető elhatárolási szempont az elvétel módja, illetve annak körülményei. Az 1978. évi IV. törvény 322. § (1) bekezdés c) pontja szerint a kifosztást az követi el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett védekezésre képtelen személytől elvesz, a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja a védekezésre képtelenségtől elkülönítetten a sértettek körét (annak bővítése nélkül, a kialakult jogalkalmazói gyakorlatnak megfelelően) akként konkretizálta, hogy a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személyeket a törvényi tényállásban passzív alanyként külön is megjelölte. Az anyagi jogszabályok értelmező rendelkezéseinek megfelelően védekezésre képtelennek kell tekinteni azt is, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére. A fentiek egybevetéséből következik, hogy a sértett elkövetéskor 13 hónapos gyermeke védekezésre képtelen személynek tekintendő. A lopás és a kifosztás tárgyalt esetkörében az elhatárolás lényeges ismérve, hogy utóbbi bűncselekmény esetében az elkövetési tárgy valamely személy testi őrizetében van, és e személy egyszersmind beletartozik a kifosztás törvényi tényállásában foglalt, fent hivatkozott védendő körbe (alapvetően ennek alapján különíthetők el az ugyancsak testi őrizetből való elvétellel

megvalósított „zseblopásként” értékelt cselekmények a kifosztás tárgyalt esetétől). Mindennek előrebocsátását követően szükséges hangsúlyozni, hogy a kifosztás törvényi tényállása nem fogalmaz meg olyan kitételezt, miszerint csupán a sértettel – anyagi értelemben károsult személlyel – szemben kifejtett elkövetői magatartás esetében valósul meg a bűncselekmény. Jelen ügyben tehát a szükségszerű törvényi tényállási elemek, így az elkövető számára idegen dolog adott módon, védekezésre képtelen személytől (jelen ügyben kisgyermektől) való elvétele megállapíthatóak. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság érvelésével szemben – nem vitatva, hogy az értékkel bíró dolog 13 hónapos gyermeknek való átadása polgári jogi értelemben vett rábírásként vagy őrzésbe adásként nem értékelhető – az kétségtelen, hogy a sértett döntése alapján a pénztárca a benne lévő készpénzzel és okiratokkal, valamint bankkártyával együtt annak vádlott általi észlelésekor a gyermek birtokában volt. Ily módon, bár a törvényhozó által védelemben részesített (védekezésre képtelen) személy és az anyagi károsult személye a jelen ügyben egymástól elkülönül, ez a súlyosabb bűncselekmény megvalósulását nem érinti. Megalapozottak tehát a kifosztás büntetékénti minősítésre vonatkozó, ügyészi fellebbezésben és főügyészi indítványban hivatkozott jogi érvek, ezért a másodfokú bíróság a vádlott vagyon elleni cselekményét ekként minősítette.

- [10] Ennek megfelelően a másodfokú bíróság a vádlott bűncselekményeit az elkövetés idején – 2013. május 30. napján – hatályban lévő anyagi jogszabály szerint kifosztás büntettének [1978. évi IV. tv. 322. § (1) bek. c) pont], okirattal visszaélés vétségének [1978. évi IV. tv. 277. § (1) bek.], valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének [1978. évi IV. tv. 313/C. § (7) bek. a) pont] minősítette.
- [11] A vádlottal szemben – a megváltoztatott minősítés okán irányadó büntetési tétel, valamint a fentiek szerint kiegészített súlyosító körülmények szem előtt tartásával – kizárólag szabadságvesztés lehet alkalmas a büntetési célok valóra váltására. A szabadságvesztés tartamának meghatározása során a másodfokú bíróság figyelemmel volt a terhelti beismerésre, a vádlottnak fel nem róható jelentős időmúlás tényére. Mindezek alapján az 1978. évi IV. törvény 85. § (1)-(3) bekezdései szerinti halmazati büntetést a vádlott tekintetében az 1978. évi IV. törvény 40. § (1) bekezdése, 41. § (1) bekezdése és 43. § a) pontja alapján 8 hónap börtönbüntetésre és ehhez igazodóan az 1978. évi IV. törvény 62. § (1) bekezdése és 63. § (1) bekezdése szerint 1 év közügyektől eltiltásra súlyosította.

(Fővárosi Törvényszék 24. Bf. 10.209/2016.)